

Výroční zpráva Sdružení Krajina za rok 2004

O Sdružení Krajina aneb proč neziskovka?.....	2
Sdružení Krajina ve zkratce	3
O činnosti.....	4
Pozemkový spolek a péče o louky.....	4
Stromy.....	5
Živočichové a rostliny.....	6
Lesní mravenci.....	7
Ekologická výchova.....	8
Informace veřejnosti.....	8
Koho hledáme.....	9
Finanční zpráva za rok 2004.....	9
Poděkování.....	12

O Sdružení Krajina aneb proč neziskovka ?

Za dobu naší činnosti jsem se mnohokrát setkal s otázkou: „Co jste vlastně zač?“ Pokusím se na ni odpovědět v tomto krátkém úvodu.

Sdružení Krajina patří mezi nevládní neziskové organizace (NNO), někdy nazývané také občanské organizace. Vžil se pro ně nepříliš vhodný termín „neziskovky“. Je poněkud zavádějící a málo vypovídá, jak NNO fungují. Neziskových organizací je celá řada. Pod nevládními neziskovými organizacemi, čili NNO, máme na mysli skupinu organizací nezávislých na státu i samosprávách. Mezi NNO tedy nepatří státní školy, zdravotnická zařízení či jiné „príspevkové organizace“. NNO nemají jisté zdroje příjmů z veřejných pokladen. Dalším rysem NNO je zákonný zákaz přerozdělovat zisk. Nejsou zřízeny za účelem podnikání. Pokud zisk vytvoří (což mohou), musí jej vždy využít ve prospěch svého poslání. Tato povinnost je dozorována Finančními úřady a dalšími institucemi. Poslání NNO i způsob činnosti musí být zakotven ve zřizovací listině. Většina NNO v ČR je zřízena skupinami občanů – takzvaná občanská sdružení. Právně se k NNO řadí i obecně prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy a církevní právnické osoby.

Pro NNO je typické, že poskytují svoje služby ve veřejně prospěšných oblastech, kde nelze očekávat ziskovost. O přežití však musí bojovat. Proto jsou nuceny k vysoké efektivitě a ekonomickému chování. Liší se tedy od základu jak od podniků, tak i od státních institucí, ačkoliv mají některé rysy společné s oběma sférami. Jsou podobné veřejně prospěšným příspěvkovým organizacím, avšak bez příspěvatele, který by jim poskytoval zaručené příjmy. Nezřídil je stát, kraj nebo obec, ale obvykle skupina nadšenců.

Sdružení Krajina je po právní stránce občanským sdružením – bylo tedy zřízeno svými členy a další občané se mohou jeho členy stát a podílet se na jeho činnosti. Nemáme zaručené veřejné zdroje příjmů. O dotace a granty se musíme ucházet v otevřených výběrových řízeních. Pokud vytvoříme kladný hospodářský výsledek, je použit výhradně ve prospěch našeho poslání: k ochraně přírody a krajiny v ČR.

Kladný hospodářský výsledek, dary veřejnosti a podpora sponzorů jsou zdroje, z kterých můžeme předfinancovat a dofinancovat naše projekty. Většina grantů a dotací totiž předpokládá, že nejprve uděláte (a zaplatíte), co jste slíbili. Pak teprve dostanete finance. Abychom mohli realizovat například kosení luk, musíme nejprve vyplatit desítky brigádníků a teprve pak žádat poskytovatele dotace o proplacení nákladů. Často je také požadováno část nákladů hradit z vlastních zdrojů. Například Ministerstvo

životního prostředí proplatí pouze 70% nákladů projektu, zbytek musíme sehnat jinde.

Mgr. Milan Daďourek, ředitel Sdružení Krajina

Sdružení Krajina ve zkratce

Sdružení Krajina je občanským sdružením registrovaným u Ministerstva vnitra ČR.

Patří mezi nevládní neziskové organizace.

Založeno: 1997, pod názvem Sdružení Krajina pracuje od roku 2001

Poslání dle stanov: Aktivně přispívat ke zlepšení stavu přírody, krajiny a životního prostředí v České republice.

Struktura organizace: Nejvyšším orgánem je sněm všech řádných členů, který volí radu. Rada dohlíží na běžný chod organizace a jmenuje ředitele odpovědného za odbornou činnost, zaměstnance a realizaci projektů.

Zaměstnanci v roce 2004: M. Daďourek – ředitel, granty, pozemky
D. Pryclová – public relation (grant Phare)
P. Nováčková – ekologická výchova
J. Kučera (0,1 úvazku) – zemědělství
brigádníci na DPP

Celkem přibližně 6 přepočtených úvazků + necelý úvazek dobrovolníci

Statutární zástupci: předsedkyně Mgr. Marie Neubauerová
ředitel Mgr. Milan Daďourek

Kontakty: info@sduzenikrajina.cz, http://www.sduzenikrajina.cz
tel. 566650717 (kancelář), 775239691 (ředitel)
kancelář: Dolní 3 (školská inspekce a DDM), Žďár n. S.
pošta: Počítky 3, 591 01 Žďár nad Sázavou

O činnosti

Převážná část našich aktivit se odehrává v kraji Vysočina a v kraji Pardubickém. Pravidelně pracujeme ale také v kraji Jihomoravském a Olomouckém. Odborné konzultace a služby poskytujeme po celé České republice. Naše ekovýchovné programy navštěvují školy z různých regionů ČR. Přes relativně velký územní rozsah naší činnosti se snažíme nepraktikovat ochranu přírody „na dálku“. Klademe důraz na spolupráci s místními lidmi, a hlavní oblasti působnosti jsou tam, kde bydlí naši členové či příznivci.

POZEMKOVÝ SPOLEK A PÉČE O LOUKY

Historie pozemkových spolků sahá až do 19. století. „Svaz spolků pro okrašlování a ochranu domoviny v Čechách, na Moravě a ve Slezsku“ je zmíněn již v roce 1904. Stejně jako ve svých počátcích jsou i dnes pozemkové spolky jednou z neúčinnějších forem ochrany přírody a krajiny. Jejich základní filosofií je chránit kulturní a přírodní dědictví. Pozemkové spolky jsou neziskové organizace, které se snaží získat práva k pozemkům (nejčastěji nájem), aby zajistili žádoucí využívání. Velmi rozšířené jsou např. v USA, Velké Británii či Nizozemí. V těchto zemích mají vysokou prestiž a dlouhou tradici. Ta byla u nás zprůtrhána režimem v padesátých letech. V 90. letech dochází k obnově tradic pozemkových spolků a zainteresování veřejnosti na ochraně přírody.

Sdružení Krajina založilo pozemkový spolek v roce 2001. Cíl byl jednoznačný – vytvořit dlouhodobě udržitelný způsob péče o vybrané přírodně cenné louky v oblasti Žďárských vrchů. Již v prvním roce získalo sdružení do nájmu část pozemků. Každým rokem se rozloha zvětšuje. V roce 2004 pečovalo sdružení o 97,5 ha podmačených luk. V roce 2004 jsme navázali spolupráci s dalšími deseti vlastníky. Pro rok 2005 máme uzavřeny smlouvy na cca 106 ha. Sdružení Krajina se stalo největším jednotlivým pozemkovým spolkem v České republice.

Poprvé jsme přitoupili i k vykupování vybraných pozemků. K získání prostředků na odkupy pozemků vyhlásilo Sdružení Krajina veřejnou sbírku „Dejme prostor přírodě“. Doufáme, že se díky dárcům podaří zachránit

cenné přírodní památky. K těmto účelům byl založen sbírkový účet u ČSOB s číslem **189 300 014 / 0300**. Krajským úřadem kraje Vysočina sbírka byla registrována pod č.j.: KUJI 3163/2004.

Pozemkový spolek Sdružení Krajina realizuje kosení a vyřezávky náletů na květnatých, většinou trvale podmáčených, loukách v krajině Vysočiny. V minulosti byly tyto lokality ručně koseny nebo vypásány. Dnes o ně zemědělci nemají zájem. Ruční kosení je fyzicky a hlavně finančně náročné a chov koní již vyžaduje jiné pastviny. Důsledkem nedostatku péče bývá zarůstání buřeni a náletem, druhové chudnutí a celková degradace.

Největším pokladem na podmáčených loukách je rašelínkový podklad. Ten je důležitým regulátorem vodního režimu. Studie uvádí, že je schopen pojmout až dvojnásobek své hmotnosti dešťové vody, kterou pak postupně uvolňuje a zajišťuje ideální podmínky pro růst vzácných druhů rostlin a živočichů. Vyskytují se tu např. vstavač májový, suchopýr úzkolistý, rosnatka okrouhlostá, tolíje bahenní, užovka obojková, modrásek očkovaný, rosnička zelená a další. O finanční prostředky každoročně (a úspěšně) žádáme Státní fond životního prostředí ČR a Správu CHKO Žďárské vrchy. Bez pomoci státu bychom nebyli schopni zabezpečit kosení v takovém rozsahu. Díky státním dotacím zajišťujeme sezónní práci mladým lidem a místním drobným zemědělcům. V roce 2004 se na 97,5 ha zapojilo do této činnosti přibližně 80 brigádníků a 30 dobrovolníků. Jejich tvrdá práce v mokřem, drnovitém prostředí je pro konečný efekt nepostradatelná.

STROMY

Výsadbou stromů se snažíme zkrášlit krajinu, a také budovat trvalé pouto mezi místními lidmi a přírodou. Konec sezóny je pro nás spojen s říjnovou oslavou Dne stromů (20.10.).

V roce 2004 jsme navázali na alej ve vsi Krátká (obec Sněžné) z roku 2001. Nové stromořadí je složeno z 35 jeřábů a bříz. Zároveň jsme poprvé vysazovali ovocný remízek, a to na pozemcích p. Konvalinky na Krátké. Tvoří jej jabloně, třešně, višně a švestky v počtu 32 kusů. Kromě členů a příznivců Sdružení Krajina se na akci podílelo také Hnutí Brontosaurus z

Brna. Výsadby stromů, zatlukání kůlů, zakrývání pletivem a budování ohradníků se účastnilo celkem 29 lidí.

V říjnu jsme rovněž provedli kontrolu aleje v Počítkách, kterou jsme vysadili v letech 2002 – 2003. Několik uschlých stromů jsme zaměnili novými a provedli jsme výchovný řez.

ŽIVOČICHOVÉ A ROSTLINY

Ochrana ohrožených druhů živočichů a rostlin je našim hlavním zájmem. Od roku 2004 jsou naše kapacity však více zaměřovány přímo na území, která máme v nájmu. V první řadě jsme začali zpracovávat jednoduché plány péče pro podmáčené louky, které kosíme. Pokračovat bychom chtěli podrobnějším sledováním změn, ke kterým dochází díky naší péči.

I nadále zpracováváme biologické průzkumy a posudky pro vnější objednatel. V roce 2004 jsme prováděli zoologické průzkumy na Vysočině, v jižních a v západních Čechách. Na území Vysočiny jsme také zajistili botanické průzkumy a hodnocení dopadu investičních záměrů na krajinný ráz. V případě potřeby jsme schopni zajistit odborné práce na celém území ČR. Zpracováváme průzkumy suchozemských a mokřadních ekosystémů: zvláště chráněné druhy živočichů, vyšší rostliny, netopýry, ostatní savce, ptáky, obojživelníky, plazy, střeblíky a případně další skupiny bezobratlých. Specializovaně se zabýváme také biomonitorem.

V roce 2004 jsme vydali informační skládačku o Natura 2000. Podíleli jsme se na odborném připomínkování vymezení soustavy chráněných území Natura 2000. Vyhlášení Natura 2000 je povinností vyplývající ze vstupu ČR do Evropské unie. Pro vlastníky však znamená spíše přínos než hrozbu – stát je zavázán poskytnout finanční kompenzace případných hospodářských újem.

Zvláštní zájem máme o ochranu rychle mizejících obojživelníků. Žáby a čolci jsou významní regulátoři škodlivého hmyzu. Na jejich ochraně se

podílíme průzkumy vodních nádrží. V roce 2004 jsme zpracovali soupis obojživelníků na 12 rybnících v CHKO Žďárské vrchy. Pokračovali jsme v péči o populaci kriticky ohrožené blatnice skvrnitě v jižní části Žďárských vrchů. Drobný rybníček, který je jejím důležitým rozmnožovacím stanovištěm, jsme částečně odbahnili a provedli jsme údržbu břehového porostu.

LESNÍ MRAVENCÍ

Lesní mravenci patří k nejžravějším predátorům škodlivého hmyzu. Jsou zařazeni mezi ohrožené živočichy. Jejich úbytek mnohde stále pokračuje. Na většině území je pouze nemnoho izolovaných lokalit s několika mraveništi. Výjimečně nacházíme větší počty mravenišť. Přirozeně by měly být takřka ve všech našich lesích v průměrném počtu 2 až 6 hnízd na hektar.

Sdružení Krajina dlouhodobě sleduje sedm významných výskytů lesních mravenců ve čtyřech krajích s více než 2 800 mravenišť.

Každoroční péčí se zabývá na pěti z těchto lokalit (z toho jsou tři přírodní památky), které hostí přibližně dva tisíce

mravenišť druhů *Formica polyctena* a *Formica rufa*. Kromě praktických opatření (údržba stanovišť, podpora šíření, záchranné odsuny...) se zabýváme výzkumem zákonitostí vývoje mravenčích populací.

V roce 2004 byla provedena pravidelná péče o přírodní památku Rodlen (okres Šumperk) a lokality Zdiměř a Dolany (okres Olomouc). Na přírodní památce Studený Kout (okres Prostějov) proběhlo přemapování mravenišť. Nejvíce prací se soustředilo na přírodní památku Šebeň (okres Žďár nad Sázavou). Je největší známou lokalitou s výskytem *Formica polyctena* v České republice. Bylo provedeno přemapování pětiny lokality a pravidelná péče. Byl připraven nový plán péče na období let 2005 až 2016.

Kromě péče jsme provedli odborné průzkumy a poskytli konzultace Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR, Správě CHKO Blanský les, Krajskému úřadu Vysočina, Magistrátu města Zlín a několika městům a individuálním občanům. Podobné konzultace běžně poskytujeme na území většiny ČR. Na PP Šebeň jsme provedli několik exkurzí pro veřejnost a podíleli jsme se na přípravě informačních tabulí. Zapojili jsme se do desítky správních řízení, která se dotýkala lesních mravenců v různých částech republiky. Provedli jsme přesun drobných mravenišť z míst, kde nebyla možná jejich další existence.

Ekologická výchova

Ekovýchovné programy jsou na školách vítaným doplňkem učiva přírodopisu a ekologie. Děti mají možnost získat řadu nových poznatků o přírodě a životním prostředí. Upřednostňujeme přímý kontakt, pozorování a vnímání všemi smysly. Těmito metodami se snažíme u dětí probudit kladný vztah k přírodě a zájem o její ochranu.

Používáme netypické pomůcky, projektovou výuku a interaktivní hry.

Základním školám nabízíme ekovýchovné programy trojího typu: programy na školách (v délce 2 vyučovacích hodin), programy návštěvní (na staré rychtě v Krátké u Sněžného v délce 4h.) a týdenní pobytové programy (ve Skleném pod Žakovou horou).

V roce 2004 prošlo našimi programy 2800 žáků. Z toho programy na školách absolvovalo 2270 žáků, návštěvní programy 454 žáků a 3 pobytové týdny 76 žáků.

S programy navštěvujeme především ZŠ bývalého okresu Žďár nad Sázavou, ale naše aktivity zasáhly i Hlinecko, Svratecko a Poličsko. Proto naši činnost finančně podpořil Pardubický kraj.

Získali jsme i podporu z MŽP v rámci programu Síť středisek ekologické výchovy Pavučina, ČSOP a STEP „Národní síť středisek environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty“ - modul I. Ekologické výukové programy, modul IV. Ekologické poradenství a osvěta veřejnosti a modul V. Místní agenda 21.

INFORMOVÁNÍ VEŘEJNOSTI

Veřejnost informujeme o otázkách z oblasti ochrany přírody a životního prostředí.

Vydali jsme nové informační letáky – Proč kosíme mokřiny? a Lesní mravenci - proč a jak je chránit. Uspořádaly jsme akci v rámci Evropské noci pro netopýry: přednášku s naším místopředsedou Dr. Tomášem Bartoničkou v obcích Jimramov a Sněžné. Den stromů jsme oslavili výsadbou aleje u silnice z Krátké na Samotín a „Akci ke dni stromů“ pro ZŠ ve Žďárské knihovně. Tyto akce navštívilo 403 lidí. Pro veřejnost jsme připravily ve spolupráci s Městskou knihovnou M. J. Sychry ve Žďáru nad Sázavou výstavu - Den Země s Krajinkou s ukázkou ekovýchovných

programů a pomůcek, a výstavu o Sdružení Krajina, kde jsme prezentovali naši činnost. Výstavy shlédlo cca 940 návštěvníků knihovny. Přírodní památkou Šebeň jsme provedli 3 odborné exkurze o ochraně lesních mravenců. Byl uspořádán kulatý stůl s názvem "Pokosme si za humny", který se konal na obecním úřadě v Sobiňově. Setkaly se zde vlastníci pozemků v PR Niva Doubravy a PR Havranka s organizacemi státní správy v ochraně přírody a zainteresovanými NNO. Došlo k dohodám o uzavření nájmu a jedná se o finančním zajištění trvalé péče.

Kromě veřejných akcí poskytujeme také konzultace – po telefonu, písemně, ale především elektronickou poštou. V roce 2004 jsme poskytli přibližně 80 jednotlivých konzultací.

Koho hledáme

Rádi ve svých řadách uvítáme nové členy ochotné pomoci. Pokud se chcete zapojit konkrétně, hledáme dobrovolníky na pomoc při přípravě i realizaci programů pro děti, při péči o louky a při ochraně lesních mravenců. Čas od času hledáme i šikovné pracovníky či brigádníky – sledujte naše webové stránky www.sdruzenikrajina.cz.

Pokud máte možnost, budeme vděční za Váš dar či sponzorský příspěvek. Umožní nám rozvinout činnosti, které nelze dofinancovávat z jiných zdrojů – především odkupy chráněných luk a celodenní programy pro děti.

Finanční zpráva za rok 2004

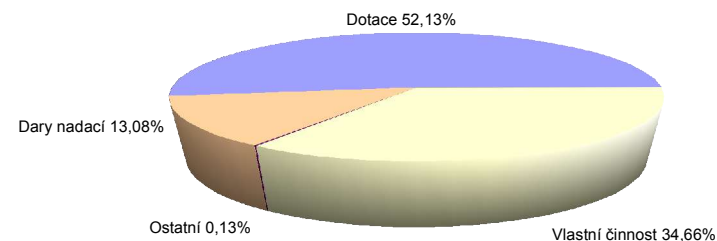
Náklady:

<i>Náklady celkem</i>	1 953 692,- Kč
Nářadí a vybavení	73 762,- Kč
PHM	65 694,- Kč
Ostatní materiál	46 615,- Kč
Spotřeba energie	5 187,- Kč
Opravy a udržování	17 232,- Kč
Cestovné	50 189,- Kč
Náklady na reprezentaci	2 380,- Kč
Telefon	19 067,- Kč
Nájemné (pozemky + ostatní)	33 048,- Kč
Služby spojené s péčí o louky	494 907,- Kč
Ostatní služby	151 222,- Kč
Mzdové náklady - stálí zaměstnanci (3,1 úvazku)	425 905,- Kč

Mzdové náklady - brigádníci	386 150,- Kč
Zákonné sociální pojištění	149 074,- Kč
Daň silniční	4 150,- Kč
Ostatní daně a poplatky	2 390,- Kč
Ostatní pokuty a penále	162,- Kč
Úroky	11 400,- Kč
Ostatní náklady daňové	9 194,- Kč
Ostatní náklady nedaňové	5 964,- Kč

Výnosy:

<i>Výnosy celkem</i>	2 291 545,- Kč
Vlastní činnost	793 499,- Kč
Dary nadací (NROS – program Phare, Nadace Partnerství)	299 486,- Kč
Dotace (SFŽP ČR, MZe, Úřad práce, Fond Vysočiny)	1 193 391,- Kč
Členské příspěvky	1 400,- Kč
Úroky	731,- Kč
Ostatní	3 038,- Kč

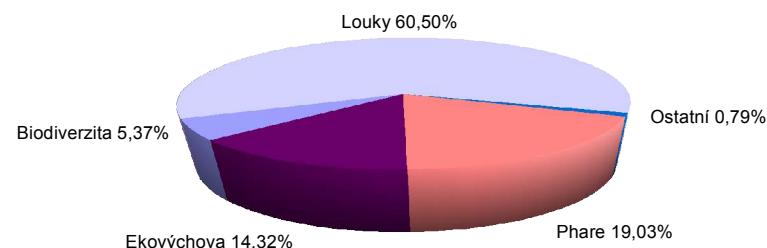

Dosažený hospodářský výsledek:

337 853,- Kč

Výnosy dle jednotlivých činností: (v tisících Kč)

Louky	1 386
Biodiverzita	123
Ekovýchova	328
Phare	436
Ostatní	18

KOMENTÁŘ

Nečekaně a nezvykle vysoký hospodářský výsledek byl způsoben především přiznáním dotace přes 140 tis. Kč z Ministerstva zemědělství na rok 2004 až v lednu 2005. Peníze, o jejichž přiznání jsme nevěděli, a které jsme fyzicky neobdrželi, jsme nemohli zahrnout do rozpočtu a smysluplně využít.

Na druhou stranu je pro nás pravidelný hospodářský výsledek 100 až 200 tis. Kč životně nezbytný. Jen prostředky zadržené Státním fondem životního prostředí ČR v rámci závěrečného schvalovacího řízení aktuálně přesahují 170 tis. Kč. Kofinancování grantu Phare z naší strany činí 140 tis. Kč. Každý srpen se dostáváme do situace, kdy musíme vyplatit desítky brigádníků a řadu živnostníků za práci na loukách, ale proplacení nákladů můžeme očekávat nejdříve v září. Vzniká tak krátkodobý schodek kolem 400 tis. Kč. Většina našich projektů zkrátka vyžaduje poměrně značnou hotovost, která do nich musí být vložena, aby vůbec mohly proběhnout. Největší brzdou našeho rozvoje je v současnosti nedostatek hotovosti na financování projektů a fakt, že nezisková organizace s poměrně malým majetkem (nemáme žádné budovy k ručení) není schopna získat bankovní úvěr.

Poděkování

Děkujeme všem členům Sdružení Krajina, dárcům, příznivcům a spolupracovníkům, kteří nám pomohli v naší práci.

Zvláště pak děkujeme těm, kteří v roce 2004 finančně podpořili naši činnost: Státní fond životního prostředí ČR, Správa chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy, Evropská společenství – program Phare 2002, Nadace rozvoje občanské společnosti, Fond Vysočiny, Krajský úřad kraje Vysočina, Krajský úřad Olomouckého kraje, Krajský úřad Pardubického kraje, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR středisko Havlíčkův Brod, Ministerstvo životního prostředí ČR, Úřad práce Žďár nad Sázavou, Žďas, a.s.

Poděkovat chceme také dalším, kteří nám pomohli s uskutečněním projektů: Správa chráněných krajinných oblastí ČR, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, GET, s.r.o., Arps.cz, s.r.o., Zelený kruh. Pedagogické centrum Jihlava, KTS Žďár nad Sázavou, Aguasys, s.r.o., Jihomoravská plynárenská, a.s., ODAS Žďár nad Sázavou, Cooper Standart Automotive ČR, s.r.o. Zemědělská agentura střediska Žďár n. S. a Chrudim, Zemědělská a.s. Krucemburk, Lesní správa Šternberk, Lesní správa Nové Město na Moravě, Ústav biologie obratlovců Akademie věd ČR, ZO ČSOP Mravenec Pelhřimov, ZO ČSOP Formica Liberec, SEV Lipka Brno, ZO ČSOP 66/02 Bory, Český svaz ochránců přírody Praha, Klub Sluníčko Unijazz, Dům dětí a mládeže Žďár nad Sázavou, Výchovný ústav mládeže Žďár n. S., Novoměstská občanská koalice, Koordinační uskupení NNO kraje Vysočina, Hnutí Brontosaurus, Hnutí Duha, Nové Město na Moravě, Městský úřad Žďár n. S. obec Věcov, obec Sobiňov, obec Dědová, obec Kameničky, obec Sněžné, obec Dobrá Voda, obec Jeníkov, obec Počítky, fa Pitková, P. Koubek, RNDr. L. Čech, P. Kříž, R. Vašek s rodinou, T. Blažek s rodinou, O. Bystřický, T. Bartonička, Dr. P. Mückstein, Ing. F. Klimeš s rodinou, M. Kavalír, Mgr. P. Vaněk, L. Dajč, Ing. J. Řetický, Ing. L. Řezníčková, Mgr. P. Doležalová, Mgr. P. Miklová, V. Padalík, rodina Kučerova, Bc. A. Velé, Mgr. F. Lysák, L. a K. Klímovi, D. Zbytovský, A. Svobodová, rodina Rakova, rodina Petrlikova, J. Dítě, J. Jehlička, R. Pešek, M. Inwald, brigádníkům a všem ostatním, jež nám jakkoliv pomohli.

V neposlední řadě patří dík vlastníkům pozemků, kteří svým pochopením umožnili vznik krajinného pozemkového spolku a úspěch akce Kosení luk.

Děkujeme.

Vydalo: Sdružení Krajina

Počítky 3, 591 01 pošta Žďár n.S.

www.sdruzeni-krajina.cz, info@sdruzeni-krajina.cz

Zpracovali: Mgr. M. Daďourek, P. Nováčková, DiS., D. Pryčlová, M. Kopišťová

Ilustrace: M.. Lánová, Foto: archiv

Počet výtisků: 200 ks